

Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut pålægges om at undersøge muligheden for at gøre solhvervsdagen til en halv fridag. Undersøgelsen skal indeholde om hvordan solhvervsdagen kan gøres til en halv fridag og hvilke økonomiske konsekvenser dette vil afstedkomme. Undersøgelsen skal fremlægges under FM 2025.

(Medlem af Inatsisartut Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit)

Svarnotat

(Naalakkersuisoq for Finanser og Skatter)

1. behandling

Det skal indledningsvis bemærkes, at Naalakkersuisoq for Finanser og Skatter fremlægger Naalakkersuisuts svarnotat alene fordi forslaget primært har sigte på overenskomstmæssige forhold. De kulturelle aspekter og øvrige forhold omkring solhvervsdagen og andre mulige grønlandske helligdage hører under Naalakkersuisoq for Naalakkersuisoq for Børn, Unge, Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke.

Solhvervsdagen markerer et vigtigt skifte i året, hvor vi går mod lysere tider og er et udtryk for en mærkedag med afsæt i vore egne traditioner. Naalakkersuisut har forståelse for ønsket om endnu engang at styrke markeringen af solhvervsdagen, og håber at den stigende fejring af mærkedagen vil fortsætte. Naalakkersuisut glæder sig således over den folkelige deltagelse i den kommunale markering af solhvervsdagen ikke mindst i landets nordlige dele.

Som forslagsstiller oplyser, har Inatsisartut tidligere vedtaget at gøre solhvervsdagen til en mærkedag¹. En mærkedag blev her defineret på denne måde:

” En mærkedag er en dag, hvor man fejrer årsdagen for en bestemt begivenhed eller søger at skabe opmærksomhed om et bestemt emne. Mærkedage spænder bredt i deres ophav og formål - fra personlige mærkedage til politiske, kommercielle eller religiøse mærkedage.”²

En *mærkedag* og en *fridag* er således to helt forskellige begreber. Naalakkersuisut har i en række § 37 spørgsmål forholdt sig til emnet om indførelsen af en solhvervsdag³. Én ting er, hvad et sådan tiltag kan koste, en anden hvad forslaget kan betyde for vores samfund.

I Grønland har vi ikke en praksis for politisk indførelse af fridage. Det betyder, at vi ikke laver lovgivning om, hvornår arbejdsmarkedet holder fri. I stedet har vi en lang og stærk tradition for, at arbejdsmarkedets parter selv regulerer, hvornår der kan holdes fri og dermed ofte, hvornår der er ret til særlig lønkomensation. Dette er et grundlæggende princip for vores overenskomstsystem. Således har befolkningen fri på folkekirkens helligdage, fordi det reguleres gennem overenskomsterne.

¹ EM2018/166

² Betænkning om EM2018/166 afgivet af Udvalget for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke den 23.11.2024, side 2.

³ Se besvarelsen af § 37 spørgsmål 2021-7, 2021-182 og 2020-202 samt svarnotat til FM2022/143.

I det offentlige forhandles overenskomsterne på vegne af kommunerne og Selvstyret af Økonomi- og Personalestyrelsen. Styrelsen har taget kort kontakt til de fem største fagforeninger i landet, og forespurgt til fagforeningernes vurdering af at gøre solhvervsdagen til en halv fridag gennem lov. Holdningerne herfra har været meget påholdende og i et tilfælde er der udtrykt decideret modstand. Det kan måske undre, at fagforeningerne ikke bakker op om, at deres medlemmer får en halv fridag. Svaret herpå er, at såfremt Inatsisartut vedtager lovgivning om fridage, vil Inatsisartut reelt have taget noget af fagforeningernes forhandlingsret fra dem, da det er et forhold, der i dag skal vedtages ved forhandlingsbordet. En central politisk indførelse af en fridag tager således noget af overenskomsternes parterers ret til at prioritere tid og løn for dem selv.

Naalakkersuisut ønsker ikke at indskrænke arbejdsmarkedets parterers forhandlingsret. Samtidig kan Naalakkersuisut ikke afvise, at en sådan inddragelse af dele af forhandlingsretten kan medføre, at sager kan anlægges i henhold til de indgåede hovedaftaler.

Naalakkersuisut skal herudover bemærke, at en inddragelse af solhvervsdagen i overenskomstsyste­met ikke kun berører det offentlige område, men også det private område. Det er således vigtigt at inddrage aktørerne på også det private arbejdsmarkedet, hvoraf en del er organiseret under Grønlands Erhverv (GE).

På denne baggrund fremsættes følgende **ændringsforslag**:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut anmodes om at tage kontakt til overenskomstparterne på såvel det offentlige som det private område med henblik på at drøfte muligheden for at gøre solhvervsdagen til en halv fridag ved at flytte en halv dag fra en anden fridag.